

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

680/0

Návrh poslanců Jany Krutákové, Jana Farského, Věry Kovářové, Víta Rakušana, Petra Gazdíka a Petra Pávka na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších před

Zástupce předkladatele: Krutáková J. a další
Doručeno poslancům: 19. prosince 2019 v 14:35

ZÁKON

ze dne ... 2019,

kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o vodách a o změně některých zákonů

Čl. I

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění zákona č. 76/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 20/2004 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 222/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 25/2008 Sb., zákona č. 167/2008 Sb., zákona č. 181/2008 Sb., zákona č. 157/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 150/2010 Sb., zákona č. 77/2011 Sb., zákona č. 151/2011 Sb., zákona č. 85/2012 Sb., zákona č. 350/2012 Sb., zákona č. 501/2012 Sb., zákona č. 275/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 61/2014 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 187/2014 Sb., zákona č. 39/2015 Sb., zákona č. 250/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb. a zákona č. 113/2018 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odst. 3 se za slovo „zajistit“ vkládají slova „akumulaci a následné využití, případně“.
2. V § 6 odst. 2 se za slovo „stavbách“ vkládají slova „,k využití srážkových vod k závlaze pozemku“.
3. V § 38 se na konci odstavce 4 doplňuje věta „Odpadními vodami nejsou ani vody použité v obytných, průmyslových, zemědělských, zdravotnických a jiných stavbách, zařízeních nebo dopravních prostředcích, pokud splňují požadavky na jakost vody pro závlahy stanovené technickými normami nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie.“
4. V § 38 odst. 9 se v druhé větě slova „pro bydlení⁵⁰⁾, staveb pro rodinnou rekreaci⁵¹⁾ nebo z jednotlivých staveb poskytujících ubytovací služby⁵²⁾“, a ve třetí větě slova „pro bydlení“ zrušují.
5. Poznámky pod čarou č. 50, 51 a 52 se zrušují, a to včetně odkazů na poznámku pod čarou.

ČÁST DRUHÁ

Účinnost

Čl. II

Tento zákon nabývá účinnosti 1. 1. 2021.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

a) Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen a odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Předkladatel návrhu reaguje na nedostatečnou zákonnou podporu akumulace a využití srážkových vod ze staveb, bezdůvodné rozdíly v požadavcích na nepřímé vypouštění odpadních vod do vod podzemních a právní nejistotu při využití srážkové i odpadní vody k závlaze pozemků. Snaží se tak odstranit nedostatky právní úpravy, které brání naplnění cílů vládní Koncepce na ochranu před následky sucha pro území České republiky i Národního akční plánu adaptace na změnu klimatu. Umožňuje také lépe plnit požadavky cirkulárního hospodářství.

Podle § 5 odst. 3 vodního zákona ve spojení s § 20 odst. 5 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území musí být stavební pozemek vymezen tak, aby na něm bylo vyřešeno vsakování nebo odvádění srážkových vod ze zastavěných ploch nebo zpevněných ploch, pokud se neplánuje jejich jiné využití, přičemž se jako prioritní řešení má zvolit vsakování srážkových vod. Navíc dle § 21 citované vyhlášky je povinnost zajistit vsakování dešťových vod na pozemcích staveb pro bydlení splněna už v okamžiku, kdy je dosaženo stanoveného poměru výměry části pozemku schopné vsakování dešťové vody k celkové výměře pozemku. Avšak tato úprava nezajišťuje úsporu pitné vody a menší tlak na využití vodních zdrojů, protože využití srážkových vod nestanoví jako nejlepší variantu.

Srážkové vody lze přitom dle Koncepce na ochranu před následky sucha (str. 48) „*bezproblémově využít především k závlahám, v zemědělské a průmyslové výrobě a rovněž v domácnostech jako vodu užitkovou (pro praní, splachování apod.), nebo jako vody v požárních nádržích. Pro účinné zavádění hospodaření se srážkovými vodami je však nezbytné vytvořit motivační prostředí a cíleně poskytovat ekonomickou a metodickou podporu.*“ Rovněž Národní akční plán adaptace na změnu klimatu vymezuje specifický cíl SC10 „Zlepšení hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích jejich využíváním“. **Současný právní stav ovšem upřednostněním zasakování srážkové vody nepodporuje žádoucí využití srážkových vod a tím zvyšuje tlaky a požadavky na využívání jiných (primárních) vodních zdrojů.** To je závažný nedostatek, neboť podle Koncepce na ochranu před následky sucha „*odběry vody pro zemědělskou závlahu v posledních letech mírně rostou a poptávka po závlaze na straně odběratelů se s častějším výskytem sucha bude zvyšovat*“ (str. 32). Návrh je tedy v souladu s opatřením Koncepce spočívajícím ve „*vhodném doplnění závlahových systémů akumulací srážkových vod jako doplňkovým vodním zdrojem. Cílem je snížit následky sucha na zemědělskou produkci a podpořit zajištění potravinové soběstačnosti ČR.*“

Jako s jedním z opatření k Podpoře principů zodpovědného hospodaření s vodou napříč sektory počítá Koncepce na ochranu před následky sucha s tím, že „*s čištěnými odpadními vodami je potřeba postupovat jako se surovinou a recyklovat ji. Zatím však chybějí potřebné*

legislativní nástroje, které by opětovné používání čištěné odpadní vody nebo šedé vody umožňovaly. Je třeba vytvořit legitimní postupy v souladu s legislativními podmínkami, který by veřejná správa mohla v praxi využívat. Cílem opatření je nastavit legislativní podmínky pro opětovné využívání odpadních vod a současně zajistit, aby po čištění neobsahovaly nežádoucí znečištění zejména prioritními látkami (mikropolutanty).“ Tomu odpovídá také jedno z opatření Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu k dosažení cíle SC12 „Efektivní ochrana a využívání vodních zdrojů“: tj. zpracování pravidel pro využití předčištěných odpadních vod k závlahám a znovupoužití v domácnostech a provozech.

Předkladatel tak především reaguje na nejasnou interpretaci relevantní právní úpravy při využití vyčištěných i „čistých“ odpadních vod (tj. vod se změněnou jakostí), mezi něž mohou patřit i vody srážkové, k závlaze. Postupy vodoprávních úřadů jsou totiž nejednotné. Existují dnes dva výklady požadavků vodního zákona:

- A. pokud se v přilehlých půdních vrstvách podzemní vody nevyskytují, respektive nemůže dojít k jejich bezprostřednímu ohrožení, lze (předčištěné) odpadní vody na terén vypouštět. Tato činnost nepodléhá povolení vodoprávního úřadu. Jinými slovy, zneškodňování odpadních vod záhlavkou na pozemek lze kvalifikovat jako vypouštění odpadních vod do vod podzemních pouze v případě, kdy vypouštěné odpadní vody vniknou do podzemních vod nebo kdy by do nich vniknout mohly (tj. musí být prokázáno alespoň jejich ohrožení).¹ Tento přístup zastává MŽP ve svém vyjádření č. 410/4517/04 z roku 2004 (publikováno v rámci výkladu č. 46 k vodnímu zákonu na www.eagri.cz) a některé úřady (např. vodoprávní úřad v Pardubicích).²
- B. jde vždy o vypouštění odpadních vod, protože s ohledem na princip předběžné opatrnosti nelze vyloučit, že se vyčištěné odpadní vody nedostanou do vod podzemních. Tento názor zastává např. vodoprávní úřad v Chrudimi.³

První výklad v zásadě po uživateli vod vyžaduje pouze doložení hydrogeologického posudku, z něhož vyplyne, že nedochází k ohrožení podzemních a povrchových vod. Stále je přitom nutné respektovat jiné právní předpisy: zejména zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu. **Existuje však značná právní nejistota, která brání širšímu využití odpadních vod k závlaze.** To přitom odporuje požadavkům cirkulární ekonomiky i unijnímu právu: rámcová směrnice o vodě (2000/60/ES) uvádí, že opětovné využívání vody je jedním z možných doplňkových opatření, a směrnice o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS) v článku 12 stanoví jako součást podmínky pro vypouštění odpadních vod, že „kdykoli je to vhodné, měly by být vyčištěné odpadní vody znovu použity.“

Možné pochybnosti do uvedeného prvního výkladu (A) navíc vnesla změna vodního zákona novelou č. 113/2018 Sb. k 1. lednu 2019, která změnila § 5 odst. 3 vodního zákona, z něhož

¹ Podrobně tento názor rozvádí ve svých publikacích M. Krátký: např. https://www.topolwater.com/pdf/reklamni-clanky/li-kvidace-odpadnich-vod/Mestske_odpadni_vody.pdf.

² Informace zde: <http://www.pardubice.eu/urad/konik/zivotni-prostredi/vodopravni-urad/chci-rozstrikovat-odpadni-vodu-z-akumulacni-nadrze-a-predcistenou-v-dcov-po-vlastni-zahrade-jako-zavlahu-je-treba-k-teto-cinnosti-nejake-povoleni/?previe-wHash=asd987HJKHAKJDHGKJSHFDJKSGFJSKHGFJSDGKFHj>.

³ Informace zde: <https://www.chrudim.eu/chci-rozstrikovat-odpadni-vodu-predcistenou-v-domovni-cistime-odpadnich-vod-a-nasledne-akumulovanou-v-bezodtokove-nadrzi-po-vlastni-zahrade-jako-zavlahu-je-treba-k-teto-cinnosti-nejake-povoleni/d-2142>.

vypustila formulaci „jiné zneškodňování odpadních vod ze staveb v souladu s tímto zákonem“ a v § 38 odst. 5 uvedla, že se „zneškodňováním odpadních vod rozumí jejich vypouštění do vod povrchových nebo podzemních nebo akumulace s jejich následným odvozem na čistírnu odpadních vod podle odstavce 8. Kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových nebo podzemních, je povinen zajišťovat jejich zneškodňování v souladu s podmínkami stanovenými v povolení k jejich vypouštění.“ Důvodová zpráva k tomu uvedla: „Vodní zákon nezná jiné možnosti likvidace odpadních vod než jejich vypouštění (po předchozím vyčištění) do vod povrchových nebo podzemních na základě povolení. Akumulaci odpadních vod v jímce lze považovat za skladování před likvidací odpadních vod možnostmi uvedenými níže (tj. v § 38 odst. 5 – poznámka předkladatele). Pokud bude likvidace provedena jinak, spadá akumulovaná odpadní voda pod dikci zákona o odpadech.“ Ustanovení § 5 odst. 3 vodního zákona se však týká staveb a jejich povolování a z předchozí formulace „jiným zneškodňováním odpadních vod z nich v souladu s tímto zákonem“ nebylo podle předkladatele možné dovodit aprobaci rozstřiku odpadní vody na terén (tj. závlahu) bez povolení. Rozhodující je totiž úvaha, zda lze rozstřík vody bez ohrožení podzemních vod považovat za vypouštění odpadních vod či nikoliv: to je předmětem vzájemně neslučitelných výkladů (A) a (B).

Aplikace zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, zmíněná v důvodové zprávě k zákonu č. 113/2018 Sb., je ovšem také diskutabilní. Zákon o odpadech se dle jeho § 2 vztahuje na nakládání se všemi odpady s výjimkou odpadních vod v rozsahu, v jakém se na ně vztahují jiné právní předpisy. Nebylo-li by využití odpadních vod k závlaze upraveno vodním zákonem, vztahoval by se na ně proto zákon o odpadech (takto V. Vytejšková na <http://www.enviweb.cz/104609>). Blíže však použití zákona o odpadech na odpadní vody není komentováno. Zřejmě by bylo možné uvažovat o použití § 14 odst. 2 zákona o odpadech, podle něhož je v zařízeních, která nejsou určena k nakládání s odpady (tj. nemají speciální povolení od krajského úřadu), možné využívat odpady splňující požadavky stanovené pro vstupní suroviny. I v tomto zařízení by však bylo nutné vést evidenci o odpadech a způsobech nakládání s nimi (viz § 19 odst. 2 zákona o odpadech). Jednalo by se poté o využití označené v příloze č. 3 zákona o odpadech jako R10 „Aplikace do půdy, která je přínosem pro zemědělství nebo zlepšuje ekologii“. Za předpokladu, že by byly splněny podmínky (ukazatele jakosti vody) pro závlahy, bylo by možné uvažovat také o konstatování, že voda přestala být odpadem splněním podmínek v § 3 odst. 6 zákona o odpadech. Aplikace těchto ustanovení na odpadní vody je však zatížena zatím nejistotou. O předcházení odpadu se však jistě nejedná, neboť nedošlo k předejití vzniku odpadních vod, nýbrž tyto jsou využívány k závlaze (naopak v případě srážkových vod, které jsou obecně považovány za vody povrchové – viz Horáček, 2013, s. 25 – se o nakládání s odpady jednat nemůže).

Vypouštění odpadních vod vznikajících jako produkt lidského metabolismu do vod podzemních nelze dnes podle § 38 odst. 9 vodního zákona povolit např. u objektů horské služby, kiosku u rybníka či sportovišť a staveb občanského vybavení neposkytujících ubytovací služby, třebaže i v těchto objektech vznikají odpadní vody stejného charakteru jako v objektech k bydlení (srov. např. rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 11 A 83/2015 - 49). **Je proto třeba odstranit existující nedůvodné rozdíly v požadavcích na likvidaci odpad-**

ních vod u různých druhů staveb a tím pomoci vyřešit situaci vyjmenovaných solitérních objektů, kde jiný způsob likvidace odpadních vod není možný. Tyto objekty jsou přitom často využívány širokou veřejností.

Stávající znění zákona ani předkládaný návrh nemá žádné negativní dopady ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti žen a mužů.

b) Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Z výše uvedených důvodů se proto navrhuje změna příslušných ustanovení vodního zákona, která upravují:

- požadavky na stavby z hlediska nakládání se srážkovými vodami,
- podmínky pro využití srážkových a odpadních vod k závlaze pozemku,
- podmínky pro vypouštění odpadních vod vznikajících jako produkt lidského metabolismu do podzemních vod přes půdní vrstvy.

Návrh vychází v případě požadavků na nakládání se srážkovou vodou vznikající na stavebních pozemcích z principu znečišťovatel platí. Vlastník stavby a stavebních objektů svou činností znemožnil přirozený koloběh srážkové vody v prostředí a je tudíž na místě, aby nesl náklady a odpovědnost za nakládání se srážkovými vodami, které bude co nejvíce odpovídat současným potřebám a poznatkům. Navrhovaná právní úprava zároveň umožňuje v případě, že akumulace srážkových vod a jejich využití nebude podle vodoprávního a stavebního úřadu možné, zvolit jiný způsob nakládání se srážkovými vodami (např. jejich zasakování, které je preferováno dnes).

Návrh inspirovaný rovněž zahraničními postupy odstraňuje právní nejistotu při využití srážkových a odpadních vod k závlaze pozemků (zemědělských, veřejné zeleně i zahrad) a navrhuje, aby bylo možné bez povolení vodoprávního úřadu používat k závlaze pozemku srážkové vody a odpadní vody se stanovenými vlastnostmi. Tím současně doplňuje a reaguje na přísnější požadavky na nakládání se srážkovými vodami pro vlastníky staveb. Využití srážkových a odpadních vod je doporučováno koncepčními nástroji schválenými vládou, které reagují na stav sucha v ČR. Je proto nutné jej podpořit i změnami právní úpravy. Ochrana vod a životního prostředí jako celku je zajištěna požadavkem, aby vody využitě k závlaze splnily požadavky v technických normách (zejména ČSN 75 7143 Jakost vody – Jakost vody pro závlahy) i dalšími právními předpisy, které se vztahují na ochranu půdy a dalších složek životního prostředí.

V případě nepřímého vypouštění odpadních vod do vod podzemních návrh toliko odstraňuje bezdůvodné rozdíly mezi jednotlivými druhy staveb. **Při posuzování možnosti vypouštět odpadní vody do vod podzemních by měla být rozhodující rizika pro podzemní vody a životní prostředí nikoliv charakter objektů, v nichž tyto vody vznikají.** Přísné podmínky pro tento způsob zneškodňování odpadních vod zároveň zaručují ochranu vod na stávající úrovni.

c) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Předkládaný pozměňovací návrh **je plně v souladu** s ústavním pořádkem České republiky, zejména s čl. 7 (Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství.).

d) Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, jakož i souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhované řešení se přímo nedotýká žádných konkrétních mezinárodních smluv ani jiných závazků České republiky. Předkládaný návrh je tedy plně v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie, obecnými právními zásadami práva Evropské unie i s mezinárodními úmluvami, kterými je Česká republika vázána.

Návrh reflektuje právní normy obsažené v právu EU: rámcové směrnici o vodě (2000/60/ES) a směrnici o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS). Je v souladu rovněž s připravovaným nařízením o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody [COM(2018) 337 final], v jehož příloze č. 1 jsou navrženy Minimální požadavky na recyklovanou odpadní vodu určenou pro zavlažování v zemědělství. Tento návrh má přitom omezený věcný rozsah: má se vztahovat na vyčištěnou městskou odpadní vodu ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 91/271/EHS, tj. vyčištěné splašky nebo směs splašků, průmyslových odpadních vod nebo dešťových vod.

e) Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava bude mít jednoznačně pozitivní efekty u vlastníků staveb, u nichž není možné jiné zneškodňování odpadních vod než jejich akumulace v bezodtokové jímce a následný odvoz do čistírny odpadních vod. U těchto staveb, které jsou mnohdy určeny pro využití širokou veřejností a jsou provozovány na neziskovém modelu bude totiž za přísných současných podmínek umožněno vypouštění odpadních vod do vod podzemních přes půdní vrstvy (tj. nepřímě). Na straně příslušných úřadů nelze v souhrnu očekávat navýšení agendy, neboť v zásadě se místo stavby bezodtokové jímky bude povolovat vodní dílo k čištění odpadních vod.

Zjednodušení podmínek pro využití srážkových vod k závlaze povede k úspoře nákladů na straně vodoprávních úřadů, které nebudou muset tento způsob využití vody povolovat. Bude znamenat také úsporu na straně uživatelů těchto vod: odpadnutím povinností žádat o povolení a zajišťovat posudek odborně způsobilé osoby i snížením plateb za využití povrchové, podzemní nebo jiné vody k závlaze pozemků. Tato úspora bude jak na straně podnikatelských subjektů (převážně zemědělců), tak obcí v případě závlahy veřejné zeleně. Snížení příjmů na straně státních podniků Povodí, resp. samospráv a Státního fondu životního prostředí, bude dáno menším odběrem vod a tím nižšími příjmy z poplatků a plateb, což je nutné z celkového pohledu hodnotit jako environmentální i ekonomický přínos (na straně státních

podniků Povodí by měly být teoreticky v přímé úměře snížený náklady na správu vodních toků v důsledku menších požadavků na odběr vod).

Preference akumulace srážkových vod a jejich následného využití (zpravidla k závlaze) může vést ke zvýšení nákladů na nové stavby, neboť bude nutné zřídit nádrž na vodu. Je však třeba zdůraznit, že návrh plně odpovídá zásadě znečišťovatel platí a že vlastník stavby dosáhne rovněž úspor, neboť bude moci využít akumulovanou srážkovou vodu k závlaze svého pozemku. Přitom nelze přehlížet, že odvádění srážkových vod do kanalizace je v zásadě zpoplatněno, přičemž Národní akční plán adaptace na změnu klimatu předpokládá, že bude prověřena možnost zrušení výjimky ze zpoplatnění odvádění srážkových vod v zákoně o vodovodech a kanalizacích, která se dnes vztahuje i na plochy nemovitostí určených k trvalému bydlení a na domácnosti. Zásobníky na vodu však budou zpravidla (u nové stavby) povolovány současně se stavbou hlavní (např. rodinným domem) a nebudou znamenat proto vyšší administrativní zátěž pro žadatele ani úřady.

Předkládaná novela nebude mít žádný negativní dopad na veřejné rozpočty obcí a krajů.

f) Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Předkládaný návrh se nedotýká ochrany soukromí ani osobních údajů.

g) Zhodnocení korupčních rizik

Předkládaný návrh nemá vliv na korupční rizika.

h) Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Předkládaný návrh nemá negativní dopady na bezpečnost nebo obranu státu.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Čl. I

K bodu 1 (§ 5 odst. 3)

Cílem návrhu je upřesnění hierarchie nakládání se srážkovými vodami: upřednostnění akumulace srážkové vody a její následné využití (dnes není využitelnost nijak konkretizována).

Akumulace srážkových vod má ve srovnání s jejich vsakováním do půdy následující výhody: možnost využít vodu k závlaze či jinému účelu, udržení vody v místě vzniku a zejména snížení spotřeby vody.

Navržené ustanovení ve srovnání se stávající právní úpravou ve vyhlášce č. 501/2006 Sb. pouze konkretizuje jiné využití srážkových vod požadavkem jejich akumulace a následným využitím. **Tento způsob nakládání se srážkovými vodami je možný i dnes, není však**

povinně zvažován jako první možnost, což je nutné vzhledem k výhodám tohoto řešení. V ostatním návrh nijak nemění již existující právní úpravu, byť konkretizovanou zejména na podzákoně úrovni. Splnění těchto povinností se kontroluje při povolování staveb vzájemnou spoluprací stavebního a vodoprávního úřadu (jako dotčeného orgánu).

K bodu 2 a 3 (§ 6 odst. 2 a § 38 odst. 4)

Hlavní cílem návrhu je zjednodušit využití srážkových vod a vyčištěných odpadních vod nebo vod, které i po změně jejich jakosti jsou použitelné k zavlažování pozemků. Tím dojde k úspoře vody i navracení biologických prvků do půdy. Předkladatel především reaguje na interpretační nejasnosti při využití vyčištěných i „čistých“ odpadních vod (tj. vod se změněnou jakostí) k závlaze a usiluje o odstranění právní nejistoty: není dnes totiž jednoznačné, zda k vyžití odpadních vod splňujících technické normy je nutné povolení vodoprávního úřadu či nikoliv (podrobně odůvodnění v obecné části důvodové zprávy). Rovněž není jednoznačně stanoveno, že k využití srážkových vod k závlaze není nutné povolení vodoprávního úřadu (byť je většinově považováno za obecné nakládání s povrchovými vodami).

V literatuře lze vysledovat různé odborné názory na využití odpadních vod k závlaze. Pro oba však platí, že zmiňují možná rizika kontaminace půdy a použitých zemědělských produktů. Je **tedy nezbytné stanovit standard, který zajistí ochranu podzemních a povrchových vod, půdy i případných produktů vzniklých na zavlažované půdě.** Jelikož existují technické normy (např. ČSN 75 7143 Jakost vody – Jakost vody pro závlahy) upravující požadavky na jakost vod využitých k závlaze, která je využívána v případech, kdy vodoprávní úřad povolí závlahu pozemků, je nejjednodušší, nejpréhlednější a plně dostačující podmínit využití srážkových vod k závlaze splněním jejich požadavků. Ochrana životního prostředí bude nadále zajištěna také jinými právní předpisy: zejména zákonem o ochraně zemědělského půdního fondu.

Použité vody nebudou tedy považovány za vody odpadní. Nebudou naplňovat ani definici povrchových vod (nevyskytují se přirozeně na zemském povrchu), **tudíž je bude možné používat k závlaze bez povolení vodoprávního úřadu.** Tuto skutečnost není do zákona nutné výslovně uvádět, neboť je jednoznačná (na rozdíl od současného stavu, který jednoznačně nestanoví, zda je zavlažování vyčištěnými odpadními vodami vypouštěním odpadních vod do vod podzemních). **Použití srážkových vod k závlaze pozemku bez povolení musí být naopak jednoznačně stanoveno, neboť srážkové vody jsou obecně považovány za vody povrchové** (Horáček, 2013, s. 25).

K bodu 4 a 5 (§ 38 odst. 9)

Navrhuje se odstranit existující nedůvodné rozdíly v požadavcích na likvidaci odpadních vod u různých druhů staveb. Vypouštění odpadních vod do podzemních nelze dnes totiž povolit např. u objektů horské služby, kiosku u rybníka či sportovišť a staveb občanského vybavení neposkytujících ubytovací služby, třebaže i v těchto objektech vznikají odpadní vody stejného charakteru jako v objektech k bydlení.

Stejným způsobem bylo odůvodněno již umožnění zneškodňování odpadních vod u staveb poskytujících služby zákonem č. 150/2010 Sb. předloženým vládou. Přes strohé odůvodnění

v důvodové zprávě byla tato změna všeobecně chápána jako snaha o řešení situace solitérních objektů (penzionů v horských oblastech, drážních objektů apod.), kde jiný způsob likvidace odpadních vod není možný (za všechny Horáček, Z. Zákon o vodách: komentář, 2013, s. 116). Taktéž zákonodárce v novele č. 113/2018 Sb. uvedl, že v souvislosti se zpřísněním požadavků na kvalitu odpadních vod vypouštěných ze zdrojů nad 50 ekvivalentních obyvatel v nařízení vlády č. 57/2016 Sb. je nově umožněno vypouštění vyčištěných odpadních vod do vod podzemních i z několika územně souvisejících staveb s tím, že současně bylo v zájmu ochrany vod omezeno maximální množství odpadních vod, které lze z jednoho zdroje vypouštět.

Předkladatel si je vědom skutečnosti, že odborná veřejnost i Ministerstvo životního prostředí (srov. jeho Metodický pokyn dostupný z https://www.mzp.cz/cz/vypusteni_odpadnich_vod_pokyn) chápe tento postup jako výjimečný, přičemž ta by měla být řešena již v územním řízení (tj. u nových staveb), ve kterých je vodoprávní úřad dotčeným orgánem (Horáček, 2013, s. 117). Tato výjimečnost je dána také omezením okruhu staveb, u nichž lze tento způsob likvidace odpadních vod připustit. Tuto výjimečnost sice návrh oslabuje, zároveň však zachovává dostatečné podmínky pro ochranu podzemních vod. Nadále bude totiž nutné pro nepřímé vypouštění odpadních vod do vod podzemních splnit následující podmínky:

- a) půjde o solitérní stavbu nebo jednotky staveb zpravidla na samotě,
- b) bude vydáno povolení vodoprávního úřadu, který postupuje obezřetně a minimalizuje případná rizika,
- c) musí se jednat o odpadní vody vznikající převážně jako produkt lidského metabolismu a činností v domácnostech, čímž je fakticky vyloučeno aplikovat toto řešení u objektů, kde vznikají odpadní vody jiného charakteru (např. výroba, dílny, garáže apod.),
- d) celkové množství vypouštěných odpadních vod z jedné nebo více územně souvisejících staveb nesmí přesáhnout 15 m³ za den,
- e) technicky není možné vypouštět vody do kanalizace či vod povrchových, ačkoliv odvoz odpadních vod z bezodtokové jímky, který je jedinou alternativou, je třeba provést často na velkou vzdálenost a má proto nepříznivý vliv na životní prostředí,
- f) nelze vypouštět vody do kanalizace či vod povrchových z důvodu ochrany jiných veřejných zájmů (např. ochrana přírody),
- g) bude vydáno souhlasné vyjádření osoby s odbornou způsobilostí zohledňující vliv odpadních vod na jakost podzemních vod,
- h) budou dodrženy ukazatele a hodnoty přípustného znečištění odpadních vod v nařízení č. 57/2016 Sb., které lze např. v ochranných pásmech vodních zdrojů a zranitelných oblastech ještě dále zpřísnit.

Vzhledem ke zrušení vymezených druhů staveb je nutné rovněž zrušit poznámky pod čarou, které tyto stavby blíže specifikují odkazem na vyhlášku č. 501/2006 Sb.

Čl. II

Navrhuje se nabytí účinnosti k 1. lednu 2021. Tímto se vytvoří dostatečný časový prostor pro pracovníky příslušných správních úřadů, odborné veřejnosti a zejména stavebníků a uživatelů srážkových vod, aby se mohli připravit na nové požadavky pro provádění staveb a využití srážkových a odpadních vod. Termín umožní také dostatečnou informační kampaň prostřednictvím sdělovacích prostředků, které pravidelně obsírně informují o změnách právní úpravy spojených se změnou kalendářního roku.

V Praze dne 4. 12. 2019

Jana Krutáková v.r.

Jan Farský v.r.

Věra Kovářová v.r.

Vít Rakušan v.r.

Petr Gazdík v.r.

Petr Pávek v.r.

Platné znění zákona s vyznačením navrhovaných změn

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

§ 5

(1) Každý, kdo nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami, je povinen dbát o jejich ochranu a zabezpečovat jejich hospodárné a účelné užívání podle podmínek tohoto zákona a dále dbát o to, aby nedocházelo k znehodnocování jejich energetického potenciálu a k porušování jiných veřejných zájmů chráněných zvláštními právními předpisy.³⁾

(2) Každý, kdo nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami k výrobním účelům, je povinen za účelem splnění povinností podle odstavce 1 provádět ve výrobě účinné úpravy vedoucí k hospodárnému využívání vodních zdrojů a zohledňující nejlepší dostupné technologie.

(3) Při provádění staveb⁴⁾ nebo jejich změn nebo změn jejich užívání jsou stavebníci povinni podle charakteru a účelu užívání těchto staveb je zabezpečit zásobováním vodou a odváděním, akumulací nebo čištěním odpadních vod s následným vypouštěním do vod povrchových nebo podzemních, odpadních vod z nich v souladu s tímto zákonem a zajistit **akumulaci a následné využití, případně** vsakování nebo zadržování a odvádění povrchových vod vzniklých dopadem atmosférických srážek na tyto stavby (dále jen „srážkové vody“) v souladu se stavebním zákonem⁴⁾. Bez splnění těchto podmínek nesmí být povolena stavba, změna stavby před jejím dokončením, užívání stavby ani vydáno rozhodnutí o dodatečném povolení stavby nebo rozhodnutí o změně v užívání stavby.

§ 6

Obecné nakládání s povrchovými vodami

(1) Každý může na vlastní nebezpečí bez povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu odebírat povrchové vody nebo s nimi jinak nakládat pro vlastní potřebu, není-li k tomu třeba zvláštního technického zařízení.

(2) Povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu rovněž není třeba k zachycování povrchových vod jednoduchými zařízeními na jednotlivých pozemcích a stavbách, **k využití srážkových vod k závlaze pozemku** nebo ke změně přirozeného odtoku vod za účelem jejich ochrany před škodlivými účinky těchto vod.

(3) Při obecném nakládání s povrchovými vodami se nesmí ohrožovat jakost nebo zdravotní nezávadnost vod, narušovat přírodní prostředí, zhoršovat odtokové poměry, poškozovat břehy, vodní díla a zařízení, zařízení pro chov ryb a porušovat práva a právem chráněné zájmy jiných.

(4) Vodoprávní úřad může obecné nakládání s povrchovými vodami rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy bez náhrady upravit, omezit, popřípadě zakázat, vyžaduje-li to veřejný zájem, zejména dochází-li při něm k porušování povinností podle odstavce 3 nebo z důvodu bezpečnosti osob. Působnost jiných správních úřadů ke stanovení podmínek k užívání těchto vod ke koupání⁵⁾ není tímto zákonem dotčena.

§ 38

Odpadní vody

(1) Odpadní vody jsou vody použité v obytných, průmyslových, zemědělských, zdravotnických a jiných stavbách, zařízeních nebo dopravních prostředcích, pokud mají po použití změněnou jakost (složení nebo teplotu) a jejich směsi se srážkovými vodami, jakož i jiné vody z těchto staveb, zařízení nebo dopravních prostředků odtékající, pokud mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod. Odpadní vody jsou i průsakové vody vznikající při provozování skládek a odkališť nebo během následné péče o ně z

odkališť, s výjimkou vod, které jsou zpětně využívány pro vlastní potřebu organizace, a vod, které odtékají do vod důlních.

(2) Odpadní vody zneškodňované na komunální čistírně odpadních vod, kterou se rozumí zařízení pro čištění městských odpadních vod vybavené technologií pro likvidaci splašků, musí svým složením odpovídat platnému kanalizačnímu řádu.

(3) Odvádí-li se odpadní voda a srážková voda společně jednotnou kanalizací^{10a)}, stává se srážková voda vtokem do této kanalizace vodou odpadní.

(4) Vody z drenážních systémů odvodňovaných zemědělských pozemků, chladicí vody užívané na plavidlech a pro vodní turbíny, u nichž došlo pouze ke zvýšení teploty, a nepoužité minerální vody z přírodního léčivého zdroje nebo zdroje přírodní minerální vody nejsou odpadními vodami podle tohoto zákona. Odpadními vodami nejsou ani srážkové vody z pozemních komunikací, pokud je znečištění těchto vod závadnými látkami řešeno technickými opatřeními podle vyhlášky, kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích^{21a)}. **Odpadními vodami nejsou ani vody použité v obytných, průmyslových, zemědělských, zdravotnických a jiných stavbách, zařízeních nebo dopravních prostředcích, pokud splňují požadavky na jakost vody pro závlahy stanovené technickými normami nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie.**

(5) Zneškodňováním odpadních vod se pro účely tohoto zákona rozumí jejich vypouštění do vod povrchových nebo podzemních nebo akumulace s jejich následným odvozem na čistírnu odpadních vod podle odstavce 8. Kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových nebo podzemních, je povinen zajišťovat jejich zneškodňování v souladu s podmínkami stanovenými v povolení k jejich vypouštění. Při stanovování těchto podmínek je vodoprávní úřad povinen přihlížet k nejlepším dostupným technologiím v oblasti zneškodňování odpadních vod, kterými se rozumí nejúčinnější a nejpokročilejší stupeň vývoje použité technologie zneškodňování nebo čištění odpadních vod, vyvinuté v měřítku umožňujícím její zavedení za ekonomicky a technicky přijatelných podmínek a zároveň nejúčinnější pro ochranu vod. Kdo vypouští důlní vody do vod povrchových nebo podzemních podle zákona o ochraně a využití nerostného bohatství^{1a)}, může tak činit pouze způsobem a za podmínek, které stanoví vodoprávní úřad.

(6) Kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových nebo podzemních, je povinen v souladu s rozhodnutím vodoprávního úřadu měřit objem vypouštěných vod a míru jejich znečištění a výsledky těchto měření předávat vodoprávnímu úřadu, který rozhodnutí vydal, příslušnému správci povodí a pověřenému odbornému subjektu. Vodoprávní úřad tímto rozhodnutím stanoví místo a způsob měření objemu a znečištění vypouštěných odpadních vod a četnost předkládání výsledků těchto měření. Odběry a rozborů ke zjištění míry znečištění vypouštěných odpadních vod mohou provádět jen odborně způsobilé osoby oprávněné k podnikání (dále jen „oprávněná laboratoř“). Odborná způsobilost pro rozborů odpadních vod a provádění odběrů vzorků se prokazuje osvědčením o akreditaci vydaným podle zákona o technických požadavcích na výrobky⁵⁷⁾, osvědčením o správné činnosti laboratoře nebo autorizací k výkonu úředního měření podle zákona o metrologii⁵⁸⁾, vztahující se na analytické stanovení relevantních ukazatelů a na odběr požadovaného typu vzorků odpadních vod.

(7) Na toho, kdo zneškodňuje odpadní vody prostřednictvím vodního díla určeného pro čištění odpadních vod do kapacity 50 ekvivalentních obyvatel ohlášeného podle § 15a, jehož podstatnou součástí je výrobek označovaný CE, se nevztahuje povinnost podle odstavce 6. Výčet a klasifikaci výrobků označovaných CE včetně minimální účinnosti čištění pro kategorie výrobků označovaných CE v procentech stanoví vláda nařízením.

(8) Kdo akumuluje odpadní vody v bezodtokové jímce, je povinen zajišťovat jejich zneškodňování tak, aby nebyla ohrožena jakost povrchových nebo podzemních vod, a na výzvu vodoprávního úřadu nebo České inspekce životního prostředí prokázat jejich zneškodňování v souladu s tímto zákonem.

(9) Přímé vypouštění odpadních vod do podzemních vod je zakázáno. Vypouštění odpadních vod neobsahujících nebezpečné závadné látky nebo zvláště nebezpečné závadné látky (§ 39 odst. 3) z jedné nebo několika územně souvisejících staveb ~~pro bydlení⁵⁰⁾, staveb pro rodinnou rekreaci⁵¹⁾ nebo z jednotlivých staveb poskytujících ubytovací služby⁵²⁾~~; vznikajících převážně jako produkt lidského metabolismu a činností v domácnostech přes půdní vrstvy do vod podzemních, lze povolit jen výjimečně na základě vyjádření osoby s odbornou způsobilostí⁸⁾ k jejich vlivu na jakost podzemních vod, pokud není technicky nebo s ohledem na zájmy chráněné jinými právními předpisy možné jejich vypouštění do vod povrchových nebo do kanalizace pro veřejnou potřebu. Maximální povolené množství odpadních vod vypouštěných z jedné nebo několika územně souvisejících staveb ~~pro bydlení~~ nesmí celkově přesáhnout 15 m³/den.

⁵⁰⁾ § 2 písm. a) vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území.

⁵¹⁾ § 2 písm. b) vyhlášky č. 501/2006 Sb.

⁵²⁾ § 2 písm. c) vyhlášky č. 501/2006 Sb.

(10) Při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních stanoví vodoprávní úřad nejvýše přípustné hodnoty množství a koncentrace vypouštěného znečištění (emisní limity) a objemu vypouštěných vod. Při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových je vázán ukazateli vyjadřujícími stav vody ve vodním toku, normami environmentální kvality, ukazateli a hodnotami přípustného znečištění povrchových vod, ukazateli a nejvýše přípustnými hodnotami ukazatelů znečištění odpadních vod (emisní standardy) stanovenými nařízením vlády a náležitostmi a podmínkami povolení k vypouštění odpadních vod, včetně specifikací nejlepších dostupných technologií v oblasti zneškodňování odpadních vod a podmínek jejich použití, které stanoví vláda nařízením a nejlepšími dostupnými technikami⁵⁹⁾ v oblasti zneškodňování odpadních vod. Při povolování vypouštění odpadních vod do vod podzemních je vázán ukazateli vyjadřujícími stav podzemní vody v příslušném útvaru podzemní vody, ukazateli a hodnotami přípustného znečištění podzemních vod, ukazateli a přípustnými hodnotami znečištění odpadních vod a náležitostmi a podmínkami povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních, které stanoví vláda nařízením.

(11) Při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních vodoprávní úřad

a) přihlíží k potřebě dosažení nebo zachování dobrého stavu povrchových nebo podzemních vod a na vodu vázaných ekosystémů a

b) posuzuje možnosti omezování znečištění u jeho zdroje i omezování emisí do životního prostředí jako celku a možnosti opětovného využívání odpadních vod.

(12) Vyžadují-li to cíle stanovené v příslušném plánu povodí nebo cíle ochrany vod či normy environmentální kvality stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie, stanoví vodoprávní úřad v povolení přísnější emisní limity, než jsou emisní limity stanovené podle odstavce 10, popřípadě může stanovit další ukazatele a jejich emisní limity. Vodoprávním úřadem stanovené emisní limity nesmí být přísnější než hodnoty dosažitelné při použití nejlepších dostupných technik v oblasti zneškodňování odpadních vod⁵⁹⁾. Uvedený postup platí obdobně pro případy stanovení ukazatelů znečištění a emisních standardů stanovených nařízením vlády podle § 31, 34 a 35.

(13) Vodoprávní úřad může při povolování vypouštění odpadních vod z průmyslových staveb a zařízení uložit zneškodňování odpadních vod z jednotlivých dílčích výrob nebo chladících vod odděleně od ostatních odpadních vod.

(14) Vodoprávní úřad může na základě žádosti znečišťovatele povolit ve výjimečných případech na nezbytně nutnou dobu, zejména při uvádění čistírny odpadních vod do provozu, při zkušebním provozu, nezbytných opravách či změnách zařízení ke zneškodňování odpadních vod a při haváriích těchto zařízení a v případech, kdy odpadní vody budou do povrchových vod vypouštěny řízeným způsobem, při

současném stanovení dalších podmínek, které omezí možnost zhoršení jakosti povrchových vod, vypouštění odpadních vod s přípustnými hodnotami ukazatelů znečištění odpadních vod vyššími než hodnoty stanovené vládou nařízením podle odstavce 10 nebo podle § 31.

(15) V pochybnostech o tom, zda se jedná o odpadní vody, rozhoduje vodoprávní úřad.